

SZCZECIŃSCY ELEKTRYCY – KARTKI Z HISTORII

Konstanty Ildefons Gałczyński, który w swojej biografii i wierszach odnotował epizod szczeciński (patrz: „Wiosna w Szczecinie” i „Satyra na Bożą Krówkę”), w jednej z „Pieśni” wyraził pragnienie: „Chciałbym i swój ślad na drogach ocalić od zapomnienia.” Gospodarze XXXVI Walnego Zjazdu Stowarzyszenia Elektryków Polskich (5 i 6 czerwca 2014 r.), obchodzącego jubileusz 95-lecia, zapewne również chcieliby ocalić od zapomnienia ślady swojej działalności. Dlatego prezentujemy P. T. Czytelnikom kilka wybranych „kartek z historii” tego Oddziału SEP.

24 kwietnia 1946 z inicjatywy Jana Słomińskiego, absolwenta (z 1936) Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej, który od września 1945 kierował Zjednoczeniem Energetycznym Pomorza Zachodniego w Szczecinie, kilkunastu inżynierów elektryków postanowiło utworzyć w tym mieście Oddział SEP. Wybrano trzyosobowy Zarząd Tymczasowy, który zarejestrował oddział w Zarządzie Głównym SEP, poinformował o rozpoczęciu działalności władze administracyjne i zwołał walne zebranie, które odbyło się 18 września, a uczestniczyło w nim 20 osób, z których część należała do SEP jeszcze przed wojną. Kolejne walne zebranie, na którym wybrano siedmioosobowy Zarząd i dwuosobową Komisję Rewizyjną, odbyło się 29 października. Pod koniec 1946 r. Oddział Szczeciński – pierwszy zarejestrowany na Ziemiach Zachodnich – liczył 32 osoby, przybyłe do Szczecina z różnych regionów Polski. Większość z nich stanowili inżynierowie elektrycy – przedwojenni absolwenci politechnik, przede wszystkim – Lwowskiej, Warszawskiej i Gdańskiej. Należeli oni do ówczesnych elit szczecińskich najbardziej zaangażowanych w stworzenie w tym mieście szkolnictwa zawodowego, w tym – na poziomie wyższym. Ich starania owocowały powołaniem już w grudniu 1946 r. Szkoły Inżynierskiej z czterema wydziałami; jednym z nich był elektryczny.¹ 18 lutego 1947 r. wykład inauguracyjny jego działalność dydaktyczną wygłosił dla 50 studentów Zygmunt Paryski – jeden z założycieli Oddziału Szczecińskiego SEP, do których należeli również Witold Gładysz, Jan Słomiński, Bogusław Tittenbrun, Aleksander Zawisza, Antoni Jezierski i Józef Rabiej. Stanowili oni jednocześnie kadrę kierowniczą Wydziału i Szkoły.

W dniach od 10 do 13 czerwca 1948 r. odbyło się w Szczecinie XIV Walne Zgromadzenie Członków SEP. Oddział Szczeciński Stowarzyszenia, liczący wówczas tylko 64 osoby, dobrze wywiązał się z roli współorganizatora i gospodarza tego ważnego wydarzenia. „Przegląd Elektrotechniczny” (z 21 XII 1948 r.) zamieścił z niego sprawozdanie, w którym czytamy: *XIV Walne Zgromadzenie SEP w Szczecinie zgromadziło ponad 1000 uczestników. Obrady odbywały się: plenarne – w sali kina Colosseum, Komisji Siłoprądowej i Telekomunikacyjnej – w gmachu Wojewódzkiej Rady Narodowej. Otwarcie Zjazdu rozpoczęto mszą św. w kościele garnizonowym. – W ramach Zjazdu zorganizowano przedstawienie w Teatrze Polskim, wspólną kola-*

1 Patrz: Piotr Zaremba, *Wspomnienia prezydenta Szczecina 1945–1950*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1980, s. 456–459, 537–539.

*cję koleżeńską w kasynie oficerskim, jak również szereg wycieczek do portu, elektrowni w Szczecinie, huty w Stołczyniu, zwiedzanie zabytków Szczecina oraz całonocną wycieczkę statkiem do Międzyzdrojów. Swoistym „signum temporis” było kilka depesz, których teksty uczestnicy Zjazdu przyjęli przez akklamację. Oto jedna z nich w dosłownym brzmieniu: *Minister Ziemi Odzyskanych Wicepremier Rzeczypospolitej Polskiej Obywatel Władysław Gomułka Warszawa. Zebrani w ilości około tysiąca osób na czteremastym zjeździe Stowarzyszenia Elektryków Polskich w prastarym grodzie piastowskim Szczecinie elektrycy polscy zapewniają Obywatela Ministra, że ogół elektryków stoi w jednym szeregu z polską klasą robotniczą w walce o rozwój gospodarczy Ojczyzny i w obronie uświęconych krwią naszych braci granic na Odrze i Nysie, przeciwstawiając się z oburzeniem próbom odrodzenia imperializmu niemieckiego.**

Począwszy od roku akademickiego 1955/56 Wydział Elektryczny rozwijał swoją działalność w strukturze Politechniki Szczecińskiej, do rangi której podniesiona została Szkoła Inżynierska. W obszarze działalności dydaktycznej tworzone nowe kierunki studiów, specjalności i specjalizacje. Specyfiką Wydziału w dziedzinie badań naukowych było prowadzenie ich w ramach tzw. szkół naukowych: np. prof. Ryszarda Sikory (teorie pól sprzężonych i obwodów, przetwarzanie sygnałów, analiza i identyfikacja pól elektromagnetycznych), czy prof. Artura Metala i prof. Adama Żuchowskiego (tworzącej podstawy metrologii, czyli miernictwa dynamicznego). Szereg badań prowadzono we współpracy z ośrodkami zagranicznymi – w Japonii, Włoszech, Niemczech, Wielkiej Brytanii, na Ukrainie i w Rosji.¹

Pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału, sprawujący na nim różne funkcje kierownicze, byli silnie zaangażowani w działalność SEP. Oprócz już wymienionych, należeli do nich przede wszystkim: Bogusław Tittenbrun (współzałożyciel SEP w 1919 r., dziekan Wydziału w latach 1958–1962) i Antoni Jezierski (prodziekan Wydziału Elektrycznego, prezes Oddziału Szczecińskiego, członek ZG i przewodniczący Głównej Komisji Rewizyjnej SEP; obaj wyróżnieni najwyższą godnością Stowarzyszenia – członkostwem honorowym. Do licznego grona pracowników uczelni będących jednocześnie działaczami SEP (pełniącymi w nim różne odpowiedzialne funkcje) należą także: Stefan Domek, Marcin Hołub, Witold Jasieniecki, Wojciech Kramarz, Jerzy Krygier, Rudolf Miętus, Romuald Nowakowski, Jan Subocz, Stefan Szczerba, Piotr Szymczak, Jerzy Szymianis, Bohdan Wołczak, Wiktor Zając, Michał Zeńczak i inni.

W latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku elektrycy szczecińscy wyróżnili się swoimi działaniami na rzecz dobrego oświetlenia miasta. Dlatego właśnie w Wydział Elektryczny PS wspólnie z Zakładem Energetycznym w Szczecinie zorganizował w dniach 7–8 maja 1959 r. Ogólnopolską Konferencję Oświetlenia Zewnętrznego, w której uczestniczyło ponad 400 specjalistów, również z zagranicy. Była ona doniosłym wydarzeniem w działalności Oddziału Szczecińskiego SEP i znalazła szeroki oddźwięk na łamach prasy lokalnej i ogólnopolskiej. Już na miesiąc przed nią „Ku-

1 Patrz: *Elektryka na Pomorzu Zachodnim*, Pr. zbior. pod red. Lucyny Turek-Kwiatkowskiej, Wyd. PPH ZAPOL, Szczecin 2006, s. 188–193.

rier Szczeciński” (z 2.04.1959) zamieścił obszerny artykuł, w którym czytamy m. in.: *Nie przypadkowo wybrano Szczecin na konferencję, bowiem miasto nasze wyróżnia się korzystnie pod względem ilości i jakości punktów świetlnych spośród wielu miast kraju.* Wtórował mu „Głos Szczeciński”, który 10 kwietnia tego roku zamieścił artykuł pod tytułem: *„Tego jeszcze nie było. „WYSTAWA ŚWIATŁA”.* Prasa szczecińska wiernie towarzyszyła przygotowaniom do konferencji, relacjonowała wiernie jej przebieg i rezultaty. *Nazajutrz po jej zakończeniu „Głos Szczeciński” zamieścił obszerny wywiad z Przewodniczącym Konferencji kol. Marciniakiem: (...) Organizacja doskonała; SEP wywiązał się bardzo dobrze ze swoich zadań, wszystko było zapięte na ostatni guzik. Wrażenia ze Szczecina? Bardzo dodatnie! (...) Zwiedziliśmy wasze piękne miasto, stwierdzamy, że sprawy oświetlenia są bardzo dobrze rozwiązane, lepiej niż w innych miejscowościach.(...) Pragnę podkreślić, że konferencja tego typu została przez SEP zorganizowana po raz pierwszy po wojnie i tradycję zapoczątkowaną w Szczecinie należałoby kontynuować (...)*¹. Promotorem przeprowadzenia tej Konferencji w Szczecinie (i jej uczestnikiem) był pionier polskiego przemysłu elektrotechnicznego Kazimierz Szpotański. Szczecińscy elektrycy uczczą Jego zasługi podczas tegorocznego Zjazdu tablicą pamiątkową umieszczoną na zabytkowym budynku (w którym „od zawsze” miały swoją siedzibę zarządy zakładów energetycznych; obecnie „Enea Operator”) przy ul. Malczewskiego 5/7 – oraz okolicznościową wystawą.

Dowodem zaufania do szczecińskich działaczy SEP było ponowne powierzenie im organizacji obrad najwyższej władzy Stowarzyszenia – XIV Walnego Zjazdu Delegatów SEP. Uczestniczyło w nim prawie 400 delegatów, reprezentujących 15 tys. członków Stowarzyszenia. Zjazd obradował – od 31 maja do 4 czerwca 1961 r. – w częściowo odbudowanym już Zamku Księżąt Pomorskich. „Wiadomości Elektrotechniczne” (nr 8 z sierpnia 1961) w artykule poświęconym temu wydarzeniu pisały: *(...) elektrycy obradowali w Szczecinie już po raz drugi (...) tak jak przed trzynastu laty i obecnie uczestnicy XIV WZD podkreślili nadzwyczajną gościnność Szczeciniaków, ich wielki zmysł organizacyjny (znaczkę zjazdową, doskonale opracowany informator zjazdowy, ładna dekoracja miasta i Zamku Piastowskiego), a ponadto podziwiali wspinały rozwój tego pięknego miasta...*

Również w kolejnym dziesięcioleciu miały miejsce w naszym mieście interesujące wydarzenia, takie jak :

- Ogólnopolski Zjazd Energetyków (4–6 czerwca 1965),
- ogólnopolska konferencja naukowo-techniczna nt. nowoczesnych urządzeń elektrycznych w zakładach przemysłowych (15–16 maja 1969) oraz zorganizowane w tym samym roku seminarium i dwa międzynarodowe sympozja naukowe poświęcone nowym urządzeniom i systemom elektrycznym stosowanym w budownictwie okrętowym na świecie.

Te i inne działania szczecińskich elektryków zdobyły uznanie lokalnej społeczności, a jej wyrazem było nadanie – z okazji 25-lecia przyłączenia do Polski Ziemi

1 Tadeusz Grabowski, Antoni Jezierski i Stanisław Przyłuski, *25 lat Stowarzyszenia Elektryków Polskich na Ziemi Szczecińskiej*, broszura do użytku wewnętrznego, WZP Szczecin, s. 37–38.

Zachodnich i Północnych – imienia „Energetyków” jednej z ulic miasta oraz „Energetyk” – nowo wybudowanemu w Stoczni Szczecińskiej statkowi, a Oddziałowi Szczecińskiemu SEP Wojewódzka Rada Narodowa w Szczecinie za zasługi położone w zagospodarowaniu miasta i województwa nadała odznaczenie honorowe „Gryfa Pomorskiego”.

W 1983 r. z inicjatywy powstałego rok wcześniej Akademickiego Koła SEP zorganizowano „Szczecińskie Dni Młodego Elektryka”. Nawiązano do nich po kilkunastu latach, by zorganizować podobną imprezę o zasięgu ogólnopolskim. *„W maju 1997 r. 50-lecie swojej działalności obchodził Wydział Elektryczny Politechniki Szczecińskiej. Akademickie Koło SEP oraz Koło SEP Pracowników PS i Oddział Szczeciński włączyły się w te obchody, organizując w dniach 21–23 listopada I Ogólnopolskie Dni Młodego Elektryka. Wypracowana została w ten sposób nowa formuła pracy Stowarzyszenia z młodzieżą. „DNI” stały się imprezą cykliczną, organizowaną za każdym, kolejnym razem w innym ośrodku akademickim.”*¹ Dotychczas przeprowadzono 15 edycji tej imprezy. Od IX ODME w 2007 r. wręczane są na nich laureatom konkursu na „Wyróżniającego się nauczyciela, opiekuna i sojusznika młodzieży” pamiątkowe statuetki. Szereg przedsięwzięć podejmowanych podczas ODME mają na celu zwiększenie zainteresowania młodzieży działalnością w Stowarzyszeniu.

W latach 1995–2004 Oddział Szczeciński SEP wspólnie z Instytutem Elektrotechniki Politechniki Szczecińskiej, we współpracy z jednostkami naukowymi uczelni rosyjskich i ukraińskich zorganizował i przeprowadził 6 edycji międzynarodowych konferencji naukowo-technicznych „Unconventional Elektromechanical Systems – UEES” z udziałem specjalistów z kilkudziesięciu krajów z całego świata. Odbływały się one w formule „dwóch mórz – Bałtyckiego i Czarnego”, naprzemiennie – w Polsce (dwukrotnie w Szczecinie i Międzyzdrojach), Rosji (Sankt-Petersburgu) oraz Ukrainie (Sewastopolu i dwukrotnie w Ałuszcie na Krymie).

W 1997 r. zainicjowano w Szczecinie pierwsze ogólnopolskie badania socjologiczne nad kondycją Stowarzyszenia. W „Słowie wstępnym” do „informacji ekspresowej z badań” przewodniczący Ogólnopolskiego Zespołu Opiniodawczo-Konsultacyjnego SEP Stanisław Bolkowski (prezes SEP w latach 1998–2006) napisał: *„(...) Podjęcie po raz pierwszy przez SEP badań (...) o charakterze społecznym w tak szerokim zakresie, zainspirowanych przez Koło SEP Politechniki Szczecińskiej (...), zwłaszcza przed Walnym Zjazdem Delegatów, należy ocenić niezwykle pozytywnie. (...) w toku badań ujawniono istotne czynniki sprawcze oraz wskazano na niektóre problemy międzyludzkie, edukacyjne i społeczne, które integrują członków i sympatyków SEP. (...) Cieszyć może to, że w przededniu XXIX WZD ukazał się wstępny raport z badań społecznych SEP i że posłuży on, jako cenny materiał zjazdowy, do dyskusji pod hasłem: „SEP – Stowarzyszeniem XXI wieku.”*² Należy z żalem stwierdzić, że choć szereg wniosków zawartych w tym raporcie zostało podjętych, to jednak większość zdiagnozowanych w nim problemów nadal czeka na rozwiązanie.

1 *Elektryka na...,* op. cit., s. 216.

2 Patrz: K. Wenta, P. Szymczak, W. Durka, *Funkcje założone i realizowane Stowarzyszenia Elektryków Polskich. Informacja ekspresowa z badań.* PPH Zapol, Szczecin 1998.

Również w 1997 r. z inicjatywy Pracowniczego Koła SEP PS utworzono na Wydziale Elektrycznym PS Student Branche IEEE; weszli do niego studenci należący do SEP. „(...) Zarząd Główny SEP w 2000 r. powierzył Sławomirowi Sarosiekowi, prezesowi Student Branche IEEE przy Wydziale Elektrycznym PS, członkowi Koła Akademickiego SEP, funkcję koordynatora działalności polskiej młodzieży studenckiej w strukturach Europejskiej Konwencji Narodowych Stowarzyszeń Elektryków – EUREL. Realizując powierzone mu zadania, zorganizował on – we współpracy z Kołem SEP Pracowników PS i Oddziałem Szczecińskim SEP – ogólnopolską grupę studentów, która reprezentowała nasz kraj na Światowym Kongresie Mikrotechnologii („Application – Trans Vision”) 25–27.09. 2000 r. w Hanowerze.¹

Przykładem dobrej realizacji przez Oddział Szczeciński SEP uchwał najwyższych władz Stowarzyszenia (np. Uchwał nr 6 i 7 XXXI WZD w 2002 r. w Zielonej Górze – w sprawie m.in. promowania nowoczesnych metod kształcenia ustawicznego oraz propagowania zasad bezpiecznego użytkowania energii elektrycznej) jest zawarcie przez Oddział z Okręgowym Inspektorem Pracy „Porozumienia w sprawie efektywnego rozwiązywania problemów bezpieczeństwa pracy”. Jednym z jego efektów było powołanie Rzecznika Bezpieczeństwa Elektrycznego OS SEP, którą to funkcję nieprzerwanie od 2003 r. pełni z powodzeniem Zdzisław Jankiewicz, prowadząc cieszącą się dużą poczytnością stronę internetową (bezel.com.pl).² – Związane z tym jest spełnienie wysokich wymogów stawianych organizowanym przez Oddział szkoleniom zawodowym elektryków, które – jako pierwsze w Polsce – uzyskały akredytację Kuratorium Oświaty w Szczecinie w zakresie kursów i szkoleń na uprawnienia E i D.

W 2003 r. powołano przy Oddziale Szczecińskim SEP Radę ds. Współpracy Firm Przemysłu Elektrycznego, do której przystąpiło 26 przedsiębiorstw i instytucji. Tworzą ją osoby pełniące funkcje w podmiotach i instytucjach o (...) profilu elektroenergetycznym (prezesi, dyrektorzy, właściciele firm). Są wśród nich potentaci gospodarczy województwa, tacy jak PGE ZEDO SA, średnie – ENEOS. Sp. z o.o., a także małe – ELECTRIC LINE, czy TRAF0. Rada integruje te różne podmioty wokół celów i zadań związanych ze współpracą z SEP. Za główny cel jej działalności uznano integrację środowiska, współdziałanie z odpowiednimi sekcjami naukowo-technicznymi SEP i współpracę z uczelniami oraz pomoc firmom dostosowujących się do wymogów Unii Europejskiej. Rada w latach 2005–2006, w porozumieniu z Instytutem Elektrotechniki PS zorganizowała studia podyplomowe „Menager w Elektrotechnice”.

W 2006 r. opracowano i wydano, wspólnie z Instytutem Elektrotechniki PS, obszerną monografię „Elektryka na Pomorzu Zachodnim”, będącą kompendium wiedzy o początkach oraz rozwoju tej dziedziny nauki i techniki w regionie, a także wiadomości o ludziach ją tworzących, w tym – działaczach SEP. Prace nad tą monografią trwały prawie 10 lat, bo wymagały zgromadzenia i przetworzenia ogromnej ilości materiałów rozproszonych – w różnym rodzaju archiwach (publicznych

1 *Elektryka na...*, op. cit., s. 217.

2 Patrz: R. Kacperski, *Rzecznik Bezpieczeństwa Elektrycznego Zdzisław Jankiewicz – jednoosobowa instytucja*, (W:) „Wiadomości Elektrotechniczne”, nr 6, 2010, s. 53–56.

i prywatnych), a niejednokrotnie także odwołania się do pamięci osób bezpośrednio historii tę tworzących. Książka, licząca 328 stron, zawiera: 8 zasadniczych rozdziałów, obszerną bibliografię (300 pozycji), 222 zdjęcia, 24 tabele, 8 rysunków, 64 rozwinęte przypisy, streszczenia (w jęz. niemieckim, angielskim i rosyjskim), indeks ponad 1000 nazwisk oraz 59 biogramów elektryków zachodniopomorskich, których autorzy książki uznali za szczególnie zasłużonych dla rozwoju tej dziedziny wiedzy i techniki w regionie – w latach 1945–2006. *„Są wśród nich pierwsi polscy osadnicy – odbudowujący Szczecin ze zgliszcz i zniszczeń wojennych, wybitni naukowcy, konstruktorzy i wynalazcy, organizatorzy szkolnictwa, budowniczości przemysłu energetycznego i elektrotechnicznego, transportu i łączności, radio- i telekomunikacji.”*¹

Od 17 do 19 listopada 2009 r. odbywały się – organizowane tradycyjnie przez Radę Regionu Zachodniopomorskiego NOT – 40. Szczecińskie Dni Techniki. Ich głównym koordynatorem w tym roku był Oddział Szczeciński SEP, które obchodziło wówczas 90. rocznicę swego istnienia. *„W związku z czym nadał on tym »Dniom« nie tylko uroczysty charakter, ale i wypełnił je problemami młodego pokolenia inżynierów i ich roli w życiu społeczno-gospodarczym miasta, regionu i kraju. (...) Od wielu lat Oddział Szczeciński SEP działa w oparciu o zawarte z różnymi podmiotami umowy i porozumienia o współpracy. Są wśród nich urzędy i instytucje, przedsiębiorstwa i organizacje, a także szkoły i uczelnie, m.in. Politechnika Szczecińska, z którą podpisał 19 listopada 2003 r. »Porozumienie o stałej współpracy w zakresie edukacji młodzieży, wdrożeń i innowacji«. Wobec zmian organizacyjnych (powołania z początkiem 2009 r. w miejsce Politechniki Szczecińskiej i Akademii Rolniczej w Szczecinie Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego) postanowiono podpisać porozumienie o współpracy z tą nową uczelnią. Z tym że jego sygnatariuszem będzie nie Oddział Szczeciński SEP, a Region Zachodniopomorski FSNT NOT. W ten sposób dobre tradycje współpracy jednego stowarzyszenia z jedną uczelnią zostaną utrwalone i rozszerzone na inne niż dotąd wydziały kształcące inżynierów oraz na inne wydziały i stowarzyszenia naukowo-techniczne.”*² Rektor ZUT Włodzimierz Kiernożycki w wywiadzie udzielonym „Przeglądowi Technicznemu” w odpowiedzi na pytanie o współpracę uczelni ze środowiskiem NOT-owskim stwierdził: *Przykładem takiej współpracy są 40. Szczecińskie Dni Techniki. Najbardziej aktywne są dwa stowarzyszenia: SEP oraz PZLiTB. Są one ukierunkowane w największym stopniu na pozyskiwanie młodzieży studenckiej, inspirowanie jej do działania także poza uczelnią...³*

Nawiązanie przez nowo powołaną uczelnię współpracy ze stowarzyszeniami naukowo-technicznymi było konsekwencją i kontynuacją wcześniejszych więzi łączących te dwa podmioty – uczelnie i stowarzyszenia. „Dobrym zwiastunem tej współpracy było przekazanie ZUT – podczas uroczystej inauguracji pierwszego roku akademickiego (w Sali Opery na Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie) – sztandaru ufundowanego przez Region Zachodniopomorski NOT oraz (...) Zespół

1 *Elektryka na ...*, op. cit., s. 58, s. 247.

2 R. Kacperski, *Elektryczne wątki 40. Szczecińskich Dni Techniki* (W:) „Wiadomości Elektrotechniczne”, 2010, s. 52.

3 Z. Jazukiewicz, *Trzeci obowiązek*, (W:) „Przegląd Techniczny” nr 21-22 2009, s. 6–7.

Elektrowni „Dolna Odra” i firmę najnowocześniejszych technologii informatycznych – Unizeto Technologies. Zwracając się do JM Rektora, Senatu oraz wszystkich uczestników i gości (był wśród nich Marszałek Sejmu Bronisław Komorowski – obecny prezydent RP) prezes szczecińskiego NOT Piotr Szymczak, nawiązując do aktu przekazania sztandaru, powiedział m.in.: *Pragniemy w ten symboliczny sposób powitać nową uczelnię i podkreślić jej niezwykle istotne znaczenie dla rozwoju nauki i techniki w naszym regionie. (...) Wyrażamy przy tym nadzieję, że kontynuować ona będzie dobre tradycje swoich poprzedniczek – Politechniki Szczecińskiej i Akademii Rolniczej. Wśród członków stowarzyszeń naukowo-technicznych oraz kadry kierowniczej największych i najbardziej innowacyjnych przedsiębiorstw i firm Regionu Zachodniopomorskiego jest wielu absolwentów tych uczelni. W ich imieniu życzymy całej społeczności uniwersyteckiej wielu osiągnięć w działalności naukowej, dydaktycznej i sukcesów w sferze badawczo-wdrożeniowej.*¹

Przykładami takich działań mogą być inicjatywy podejmowane przez młodzieżowe koła SEP na uczelni (Akademickie – na Wydziale Elektrycznym i Studenckie – na Wydziale Informatyki ZUT), o których pisano: *„Większość młodych z akademickiego Koła SEP-u jest również członkami SB IEE (Student Branch The Institute of Electrical and Electronics Engineers Inc.). Wspólnie organizują coroczne Dni Młodego Elektryka, prowadzą kursy na uprawnienia eksploatacyjne i obsługi specjalistycznego oprogramowania (...) Są ambitni, chętnie opowiadają o własnych wystąpieniach na konferencjach naukowych i o sukcesach w konkursach międzynarodowych...”*²

Od kilku lat w prestiżowym konkursie „International Management Cup”, organizowanym przez EUREL (Europejską Konwencję Narodowych Stowarzyszeń Elektryków), zwyciężają – lub zajmują czołowe lokaty – drużyny studentów Wydziału Elektrycznego i Wydz. Informatyki ZUT – pod auspicjami Oddziału Szczecińskiego SEP. „Spirytus movens” udziału w tych konkursach młodych szczecińskich elektryków był przez kilka ostatnich lat Paweł Frankowski – student dwóch wydziałów PS: Elektrycznego i Informatyki.³

W 2009 r. Oddział Szczeciński SEP – podobnie jak meklemburski oddział VDE (Verband der Elektrotechnik, Elektronik und Informationstechnik) – został doproszony (na wniosek dwóch głównych koordynatorów projektu – Marcina Hołuba i Alexandra Schwocka) do udziału w europejskim projekcie „PlasTep”, którego głównym celem były badania, opracowania i wdrożenia technologii plazmowych służących ochronie środowiska naturalnego regionu Morza Bałtyckiego. Jedną z 13 placówek badawczych – z 8 państw nadbałtyckich – biorących udział w projekcie był zespół naukowców z Katedry Elektroenergetyki i Napędów Elektrycznych Wydziału Elektrycznego ZUT.

Do szczecińskich inicjatyw godnych odnotowania należą działania mające na celu „ocalenie od zapomnienia” postaci wybitnych polskich uczonych i wynalazców

1 R. Kacperski, *Szczeciński NOT w nowej formule działania*, (W:) „Biuletyn informacyjny Federacji Stowarzyszeń Naukowo-technicznych, nr 9–10, 2009, s. 8–9.

2 Jaz, *Studencka inwazja*, (W:) „Przegląd Techniczny – op. cit., s. 19.

3 Patrz: K. Matuszyński, *International Management Cup 2011*, (W:) „Spektrum” nr 11–12 2012, s. 21–22.

w dziedzinie elektryki, takich jak H. Merczyng, S. Drzewiecki, W. K. Rechniewski. Szczególnie wiele starań włożono w przybliżenie polskim elektrykom (i nie tylko) postaci i dzieła jednego z twórców cywilizacji technicznej XX w. – Michała Doliwo-Dobrowolskiego. Koło SEP Pracowników Politechniki Szczecińskiej przy współudziale Instytutu Elektrotechniki PS przyjęło i zrealizowało bogaty program przedsięwzięć mający na celu upamiętnienie dokonań pioniera zastosowania w elektroenergetyce systemu trójfazowego prądu przemiennego. 5 września 2001 r., w 110. rocznicę realizacji jego dzieła, tj. pierwszego przesyłu energii na znaczącą odległość (175 km – z Laufen do Frankfurtu n. Menem), w pobliżu siedziby Wydziału Elektrycznego PS, na skwerze im. Michała Doliwo-Dobrowolskiego postawiono obelisk z tablicą upamiętniającą tego wybitnego uczonego i wynalazcy, a Oddział Szczeciński SEP utworzył fundusz stypendialny jego imienia. W Szczecinie powstał też ogólnopolski komitet ds. promocji osoby i dzieła tego twórcy. Z inicjatywy tegoż komitetu ZG SEP ustanowił medal im. Doliwo-Dobrowolskiego, nadał Oddziałowi Szczecińskiemu jego imię oraz ogłosił rok 2012 Rokiem tego znakomitego elektryka.¹

Liczni szczecińscy elektrycy pełnili odpowiedzialne funkcje we władzach naczelnych i organach SEP. Do najbardziej zasłużonych z nich należy bez wątpienia Kazimierz Gawąd, absolwent Szkoły Inżynierskiej w Szczecinie, wieloletni sekretarz generalny SEP i prezes Oddziału Warszawskiego, uważany przez szczecińskich SEP-owców za ich „ambasadora w Warszawie (członek honorowy SEP, zmarł w ub. roku). Podobny „staż” w centralnych władzach i organach SEP jako członek ZG i przewodniczący Centralnej Komisji Młodzieży i Studentów oraz członek Komisji Historycznej ma Piotr Szymczak. W pracach głównych/centralnych komisji SEP pracowali również: Stefan Domek (CK Wydawnictw), Marcin Wardach (CKMiS), Paweł Kozłowski (K. Rewizyjnej), Aleksandra Kopycińska (CK Finansów i Działalności Gospodarczej) oraz Krzysztof Żyto w Komisji Wyborczej.

Oddział Szczeciński SEP na przestrzeni kilkudziesięciu lat swojej działalności, podobnie jak inne organizacje społeczne, posiadał okresy lepsze i gorsze, związane często z zewnętrzną sytuacją społeczno-polityczną. Jednym z mierników jego atrakcyjności może być ilość członków. W chwili swego założenia liczył 20 osób. Przez następne lata ich liczba sukcesywnie rosła, by w roku 1982 osiągnąć 1643. Następne dziesięciolecia to okres załamania; w 2000 r. – 312. Natomiast od roku 2002 następuje sukcesywny i dynamiczny wzrost. Na koniec roku 2013 w OS SEP stowarzyszonych było 2173 osób.

Na efekty Oddziału miały wpływ również, a może przede wszystkim, działania podejmowane przez jego, pochodzących z wyboru, prezesów. Funkcje te pełnili do tej pory, (niektórzy nawet siedmiokrotnie) w kolejności: Jan Słomiński, Zygmunt Paryski, Witold Gładysz, Wiktor Czernienko, Józef Włodarski, Jan Meyer, Włodzi-

1 Patrz: R. Nowakowski, P. Szymczak, *Michał Doliwo-Dobrowolski. Pionier elektrotechniki – twórca systemu trójfazowego. Europejszyk. Polak.* (W:) „Wiadomości Elektrotechniczne” nr 1 2012, s. 53–54 oraz R. Kacperski, *50. rocznica urodzin Michała Doliwo-Dobrowolskiego w Szczecinie.* (W:) „Wiadomości Elektrotechniczne”, nr 4 z 2012, s. 43–44 i K. Woliński, *Ogólnopolska inauguracja Roku Michała Doliwo-Dobrowolskiego w Szczecinie.* (W:) „Wiadomości Elektrotechniczne” nr 6, 2012, s. 64–66.

mierz Bujakiewicz, Antoni Jezierski, Stanisław Przyłuski, Stefan Szczerba, Jan Graczyk, Wojciech Kramarz, Bogusław Montwiłł, Piotr Szymczak, Adam Borguński.

Wobec zauważalnej od szeregu lat w Stowarzyszeniu „luki pokoleniowej” w Oddziale Szczecińskim dużą uwagę przywiązywano do pracy z młodzieżą. Koła SEP założono nie tylko na uczelniach wyższych (ZUT, d. Politechnice, Akademii Morskiej, Uniwersytecie Szczecińskim), ale także w szczecińskich szkołach średnich – Zespole Szkół Elektryczno-Elektronicznych – d. Technikum Mechaniczno-Energetycznym – i Zespole Szkół Łączności. Ich członkom umożliwiano nie tylko branie udziału w różnych przedsięwzięciach Stowarzyszenia, ale wciągano do ich współorganizacji, a także umożliwiano im ubieganie się o funkcje z wyboru we władzach Oddziału lub delegowano do pracy w organach centralnych – Centralnej Komisji Młodzieży i Studentów, Studenckiej Radzie Koordynacyjnej itp. Zdobywali również „stowarzyszeniowie” doświadczenie jako delegaci na kolejne Zjazdy SEP (w Zielonej Górze, Łodzi i Katowicach) lub działając w różnych organach centralnych SEP (np. centralnej Komisji Młodzieży i Studentów czy – Studenckiej Radzie Koordynacyjnej). Jednym z nich jest Tomasz Pieńkowski¹ (ur. w 1983 r.) – absolwent Politechniki Szczecińskiej z 2008 r., prowadzący własną firmę usług elektrycznych („Eltom” Sp. z o.o.), którego wybór na prezesa Oddziału dokonany przez Walne Zebranie Delegatów 3 marca br. jest – być może – zwiastunem dawno oczekiwanej w SEP zmiany pokoleniowej.

Mamy nadzieję, że szczecińscy elektrycy stowarzyszeni w Szczecińskim Oddziale SEP, pod odmłodzonym kierownictwem, korzystając z doświadczeń swoich poprzedników, zapiszą jeszcze niejedną chlubną kartę w historii elektryki na Pomorzu Zachodnim.

* * *

Oddział Szczeciński SEP dla podkreślenia i uczczenia szczególnie ważnych dla niego wydarzeń organizował koncerty, w których głównym wykonawcą był znany i ceniony, nie tylko w Polsce, Chór Akademicki Politechniki Szczecińskiej (obecnie ZUT). Dwa z nich zapisały się szczególnie w pamięci ich uczestników.

„(...) 5.09.2001 roku zorganizowano na Politechnice Szczecińskiej seminarium nt. Życie i działalność Michała Doliwo-Dobrowolskiego, a na skwerze jego imienia odsłonięto obelisk z pamiątkową tablicą, zaprojektowaną przez znanego szczecińskiego artystę plastyka Bohdana Ronin-Walknowskiego. (...) W tym samym dniu w kościele Seminarium Duchownego przy ul. Pawła IV odbył się uroczysty koncert, przygotowany i prowadzony przez założyciela i długoletniego kierownika Chóru Politechniki Szczecińskiej – Jana Szyrockiego, który w przygotowanie tego koncertu zaangażował się bardzo emocjonalnie, jako że jego pierwszą nauczycielką muzyki była znakomita pianistka i pedagog Małgorzata Doliwo-Dobrowolska, bliska krewna Michała. Kon-

1 Patrz: R. Kacperski, *Młody lider SEP-u finalistą konkursu „Primus inter pares”*, (W:) „Wiadomości Elektrotechniczne”, nr 10 z 2008.

cert ten został wręcz entuzjastycznie przyjęty przez licznych słuchaczy – uczestników i gości konferencji...”¹

Drugi z pamiętnych dla jego uczestników (ponad 400 osób) koncert miał miejsce w Filharmonii Szczecińskiej 17 listopada 2009 r. – w trakcie 40. Szczecińskich Dni Techniki, dla uczczenia 90-lecia SEP. Jego „bohaterami” byli... Adam Mickiewicz (jako autor „Czterech toastów”), kompozytor Marek Jasiński (jako twórca muzyki do tego wiersza, nazwanego przez jego popularyzatorów „hymnem elektryków”) oraz jej wykonawcy – Chór Akademicki im. Prof. Jana Szyrockiego Politechniki Szczecińskiej.²

*Piotr Szymczak
Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego XXXVI WZD SEP*

*Ryszard Kacperski
Redaktor strony internetowej XXXVI WZD SEP*

1 *Elektryka na...*, – op. cit. s. 235–236.

2 Patrz: R. Kacperski, *Elektryczne wątki...*, op. cit., s. 53–54.